

УДК 811.161.2'243'26

ДО ПИТАННЯ ПРО МОВНУ ПІДГОТОВКУ СЛУХАЧІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА ПІДГОТОВЧИХ ФАКУЛЬТЕТАХ/ВІДДІЛЕННЯХ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Віра Коваленко, Віктор Кревс, Наталія Цісар

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
Інститут післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки,
Центр міжнародної освіти,
вул.Пасічна 62б, 79038 Львів, Україна,
тел.: 032 251 34 38
ел. пошта: psis.lnu@gmail.com*

Розглянуто питання про концепцію мовної підготовки слухачів-іноземців підготовчих факультетів/відділень для іноземних громадян. Запропоновано навчальні плани з доуніверситетської підготовки іноземних громадян.

Ключові слова: доуніверситетська підготовка, навчальні плани, іноземні громадяни

Реформа вищої освіти України, запровадження єдиних стандартів для вступу у вищі навчальні заклади (ЗНО), модернізація методичної та методологічної освітньої парадигми відповідно до вимог Болонської конвенції вимагає реформування і процесу підготовки іноземних громадян, які бажають здобувати вищу освіту в Україні. Таке реформування повинне відбуватися з урахуванням процесів глобалізації, інтеграції України у світовий освітній простір, і має бути зорієнтоване в перспективі на залучення більшої кількості іноземних студентів, зацікавлених Україною.

Існуюча система довузівської підготовки іноземних громадян склалася на початку 70-х років. В основу її лягла система підготовчих відділень для громадян СРСР, які, маючи повну середню освіту, були змушені відслужити три роки в армії або працювати на виробництві. Відповідно, основним завданням системи підготовчих відділень було поновлення знань, отриманих у середній школі, щоб дати можливість таким громадянам вступати у вищі навчальні заклади. За аналогією з підготовчими відділеннями, навчальні плани для підготовчих факультетів для іноземних громадян містили курс російської мови і низку дисциплін російською мовою за програмою середньої школи для певного напрямку (інженерно-технічний, медично-біологічний, гуманітарний і т. і.). Принциповою відмінністю між цими навчальними планами було те, що навчання громадян СРСР проходило рідною для них мовою, а самі слухачі всі без винятку навчалися за однаковими програмами радянської середньої школи. Для іноземних громадян українська/російська мова була іноземною, і це змушувало значну частину часу виділяти на вивчення термінології відповідної дисципліни. Це досягалося вивченням так званих вступних курсів з математики, фізики, хімії тощо перед вивченням самих дисциплін.

Варто зазначити, що навчання іноземних громадян у той період було важливою складовою ідеологічної роботи КППС, у зв'язку з чим якість підготовки студентів-іноземців часто відходила на другий план.

З набуттям Україною незалежності суттєвих якісних і кількісних змін у цій сфері не відбулося. Навчальні плани для доуніверситетської підготовки іноземців за формою не зазнали принципових змін [1]. Фактично, єдиною зміною була поява української мови як іноземної в ряді ВНЗ, як альтернативи російській мові для іноземців. Навчальні плани базувалися на шестиденному робочому тижні загальним обсягом 1386 годин на рік. Чинна редакція навчальних планів для підготовчих факультетів/відділень для іноземних громадян була затверджена у 2003 році і дотепер не переглядалася. З того часу відбулися суттєві зміни у законодавстві про вищу освіту, зокрема, уведено п'ятиденний робочий тиждень, обмежено денне навантаження студентів до 30 годин на тиждень, запроваджено вступ у вищі навчальні заклади за результатами ЗНО. Рівень середньої освіти іноземних громадян, що прибувають на навчання в Україну, значно відрізняється, оскільки у більшості країн Азії, Африки та Латинської Америки середні школи є спеціалізованими /профільними, з вивченням низки обраних дисциплін, на відміну від системи освіти в Україні. З іншого боку, переважна більшість іноземних громадян прибуває навчатися в Україну на контрактній основі за власний кошт і зацікавлена, перш за все, отримати якісні знання. Як наслідок, маємо непоодинокі випадки, коли іноземний абітурієнт хоче, наприклад, отримати інженерну освіту, але вдома у школі не вивчав фізики чи математики. Зрозуміло, що підготувати іноземного абітурієнта до навчання у ВНЗ у такому випадку стає вкрай складно, тому що опанувати іноземну мову і одночасно вивчити певну дисципліну іноземною мовою за десять місяців практично неможливо.

Намагання включити до навчальних планів максимальну кількість дисциплін для кожного з напрямів підготовки призвела до того, що кількість годин, визначених у діючих навчальних планах для вивчення мови, є різною для різних напрямів підготовки, що методично не обґрунтовано (Таблиця 1). Аналогічна ситуація має місце з розподілом годин для вивчення дисциплін.

Таблиця 1. Розподіл аудиторних годин відповідно до діючих навчальних планів

	Гуманітарні спеціальності	Психологія	Інженерно-технічні та інженерно-економічні	Медично-біологічні (не інженерні)	Хімія	Фізика	Математика, механіка	Економічні
Українська мова	698	667	600	600	600	600		620
Основи української і зарубіжної літератури	137							
Історія	133	127						
Економічна та соціальна географія світу	100							100
Основи інформатики і обчислювальної техніки	42	60	42	45	60	60		60
Математика		77	140	67	105	142		188
Фізика			148	100	133	217		

Хімія			75	120	170	50		
Країнознавство			42	40	42	42		42
Основи економіки								100
Креслення			63					
Біологія		80		138				
Основи психології		100						
Разом	1110	1110	1110	1110	1110	1110	1110	1110

Найбільш критичним є питання організації вивчення дисциплін іноземними слухачами [2]. Викладання будь-якої з дисциплін ґрунтується на методичці викладання української мови як іноземної, й отже, викладач дисципліни повинен володіти цією методикою. При існуючому підході викладач дисципліни змушений виконувати роботу викладача мови, намагатися перекладати матеріал уроку і т.ін. для того, щоб іноземець міг його зрозуміти. Окрім того, йому необхідно визначитися з дилемою, що саме робити: вивчати слова чи зосереджуватися на матеріалі уроку. Це все негативно впливає на якість підготовки іноземних слухачів.

Одним з негативних наслідків чинних навчальних планів є перевантаження слухачів. Це питання обговорюється з перших років створення підготовчих факультетів/відділень для іноземних громадян, оскільки на практиці виходить, що слухач повинен щодня вивчити кілька десятків нових слів. Відповідно, викладачі мови є перевантаженими у першому семестрі – по шість годин аудиторних занять щоденно. Усе це також негативно впливає на ефективність навчального процесу на підготовчому факультеті/відділенні.

Багаторічний досвід навчання іноземців на підготовчому факультеті і відділенні показує: щоб опанувати українську чи російську мову до рівня, достатнього для продовження навчання разом з громадянами України, потрібно не менш, ніж 700 годин протягом навчального року. Це означає, що для решти дисциплін (фізика, хімія, математика, креслення, інформатика і країнознавство - для інженерно-технічного напрямку або історія, література, географія, інформатика - для гуманітарного напрямку) залишається 410 годин. При будь-якому можливому поділі кількість годин для вивчення дисциплін буде недостатньою для забезпечення якісної підготовки до майбутнього навчання. Потрібно також зазначити, що зазвичай навчальні заклади не беруть на себе відповідальності за базову підготовку іноземних громадян, а лише за мовну.

Концепція мовної освіти іноземців у вищих навчальних закладах України визначає мету мовної підготовки як формування комунікативної компетентності, забезпечення комунікативних потреб іноземних громадян у різних сферах мовленнєвої діяльності: перш за все, науковій (для отримання конкурентоспроможної підготовки за обраним фахом), соціально-культурній (для адекватної адаптації в новому соціально-культурному середовищі, психологічного комфорту), побутовій (для задоволення потреб повсякденного життя) [4].

З огляду на вищесказане, пропонуємо наступний підхід до формування навчального плану з доуніверситетської підготовки іноземних громадян.

Рис.1. Концепція навчального плану підготовчого факультету/ відділення для іноземних громадян.

Основу навчального плану повинна становити мовна підготовка, оскільки без відповідного рівня володіння українською мовою неможливе успішне навчання у вищому навчальному закладі. Це забезпечують базовий курс української мови, курс з розвитку мовлення та курс загальнонаукової термінології протягом першого семестру.

Базовий курс «Українська мова як іноземна» передбачає вивчення граматики і основних синтаксичних конструкцій української мови і розрахований на 636 аудиторних годин, розподілених за семестрами приблизно у співвідношенні 2/3 та 1/3. Курс «Розвиток мовлення» запропоновано як доповнення до базового курсу «Українська мова як іноземна» на підготовчих відділеннях і факультетах. Завдання цього курсу – не тільки сприяти розвитку і поглибленню навичок усного і писемного мовлення у студентів-іноземців, але й пришвидшити адаптацію студентів у новому для них мовному й етнокультурному середовищі. І саме адаптаційний аспект курсу на першому етапі вивчення української мови як іноземної є важливішим.

Проблеми адаптації студентів-іноземців неодноразово ставали об'єктом дослідження науковців (Довгодько Т., Білоус О. та ін.), оскільки «успішна адаптація сприяє швидкому включенню студентів-іноземців у навчальний процес, підвищує якість та рівень навчання, забезпечує високу мотивованість оволодіння знаннями, вміннями та навичками, що дозволяє значно підвищити якість підготовки фахівців» [2]. Зазвичай у проблемі адаптації виділяють такі аспекти: соціокультурна адаптація (т.зв. «входження в культуру»), соціально-психологічна адаптація (налагодження стосунків у новому колективі, вироблення моделі навчальної поведінки), педагогічна адаптація (приспособлення до нових умов навчального процесу, характеру і змісту навчання).

Об'єктивно дуже часто студенти-іноземці, які іноді вперше покинули рідну країну, почуваються розгубленими і невпевненими в нових соціокультурних обставинах. З одного боку, ця невпевненість викликана нерозумінням і загалом слабким володінням мови, а з іншого боку – саме психологічний дискомфорт є джерелом стресу і, як наслідок, уповільнює вивчення мови.

Зазвичай базовий курс української мови, окрім традиційних вступних комунікативних моделей (вітання, прощання, знайомство тощо), ґрунтується на граматичних засадах вивчення мови, наприклад, знахідний відмінок і лексика, яка вживається у цій формі. І такий підхід має свої переваги, оскільки українська мова – це мова з досить складною граматиною. Однак студенти (особливо з Китаю, Кореї,

деяких африканських країн), у яких спосіб світосприйняття і сприйняття мови є кардинально іншим, важко сприймають граматичні форми на початковому етапі вивчення мови, коли лексичний запас ще є невеликим.

Курс «Розвиток мовлення» побудований так, що лексико-граматичний матеріал, з одного боку, забезпечує успішне досягнення навчальних цілей (оволодіння українською мовою), а з іншого – допомагає студентам швидше адаптуватися, тому що розподіл матеріалу подається тематично, іноді навіть виходячи за межі вивченої граматики (це, по суті, комунікативно-ситуативний підхід до вивчення мови).

Програма курсу «Українська мова. Розвиток мовлення» розрахована приблизно на 140 аудиторних годин і рівномірно розподілена на два семестри. Курс складається з трьох модулів. Перший модуль зосереджується на адаптації до чужомовного середовища, засвоєнні орфоепічних норм української мови, усвідомленому сприйманні інформації в усній і писемній формі. Першочерговим завданням тут є подати іноземним студентам розуміння понять «слово» і «словоформа», а також виробити відчуття мови (членування мовленнєвого потоку, інтонація тощо). Лексичний матеріал покликаний зорієнтувати іноземних громадян в українських реаліях (фатичні формули, міжособистісна комунікація, середовище – їжа, одяг, гігієна, побут, житло тощо). Другий модуль розвиває у студентів-іноземців уміння працювати з навчальними текстами, аналізувати і синтезувати інформацію під керівництвом викладача і самостійно. Лексичний матеріал зосереджується на особистості (коротка інформація про себе, про сім'ю, друзів, розпорядок дня, дозволя, побут, навчання тощо). Третій модуль покликаний виробити уміння працювати з різностильовими мало адаптованими і неадапованими текстами, самостійно аналізувати і синтезувати інформацію, конспектувати письмові тексти й усне мовлення. По суті, це перехідний (підготовчий) етап до навчання за спеціальністю на факультетах. Лексичний матеріал висвітлює тематику «людина і світ» (біографія, видатні люди у різних країнах і різних галузях, навчальний процес), а також охоплює курс країнознавства. У плані граматики й синтаксису курс розвитку мовлення узгоджується з базовим курсом української мови.

Курс загальнонаукової термінології потребує окремого роз'яснення. Формування особистості іноземного студента, який не тільки володіє загальними знаннями мови у різноманітних ситуаціях спілкування, а й здатний вільно слухати університетські курси під час навчання, брати участь в обговоренні наукових питань на семінарських заняттях, тобто мати вже сформований хоча б мінімальний корпус термінового апарату – основне завдання підготовчого відділення для іноземних громадян. Якщо за загальне володіння мовою відповідають базовий курс української мови та курс з розвитку мовлення, то формування «термінологічної» компетентності – мета курсу загальнонаукової термінології для студентів-іноземців підготовчого відділення.

Донедавна багато методичних розробок ґрунтувалися передусім на розробленні курсу наукового стилю мовлення. На наш погляд, назва курсу «Науковий стиль мовлення» не відповідає реальним завданням курсу, а саме значно перебільшує його зміст, адже студенти-іноземці фактично тільки вивчають основні терміни певної наукової галузі та їхній мінімальний контекст. Назва курсу «Загальнонаукова термінологія» об'єктивно відображає не тільки основний зміст, а й базові завдання курсу.

Студент-іноземець, який приїжджає на навчання в Україну, – це випускник середньої школи чи іншої форми середньої освіти певної країни. Відтак основні поняття певної наукової галузі, спеціальність з якої він/вона обирає, є в його лексичному запасі рідною мовою, відповідно й знання із певної дисципліни. Зникає необхідність викладати таким студентам усі дисципліни. Головне завдання ПВІ зводиться до формування термінового апарату та його практичної реалізації у науково-навчальній ситуації комунікації. З іншого боку, вступником до університету є випускник школи із показниками успішності з окремих дисциплін відповідно до теперішньої системи оцінювання ЗНО. Таким чином, такий підхід у навчанні на ПВІ може бути об'єднувальною ланкою між різними системами освіти різних країн, адже студент-іноземець оволодіє загальнонауковою термінологією, яку має в лексичному запасі український випускник школи, а згодом обере дві дисципліни, як вимагає система іспитів ЗНО.

Уважаємо за доцільне викладати курс загальнонаукової термінології з третього тижня у першому семестрі навчання на ПВІ. На це впливає кілька факторів: по-перше, формування фахової мови розпочнеться практично із формуванням загальних мовних навичок, відтак це дасть можливість студентам-іноземцям проводити паралелі між мовними рівнями та краще уявити, а згодом, й використовувати систему іноземної мови, яку починає вивчати, оскільки всієї лексики вивчити неможливо, тому дуже важливо розуміти ті чи інші мовні закони; по-друге, студенти продовжать вивчення термінології у процесі оволодіння дисциплінами в другому семестрі, таким чином, відбуватиметься найбільш сприятлива у навчанні іноземців спіралеподібна форма вивчення нового матеріалу: повернення до того, що вже вивчав/ла, на іншому рівні, вищому та глибшому; по-третє, зникне непотрібна повторюваність між курсами, наприклад, вивчення цифр/чисел у загальному курсі мови, математиці та загальнонауковій термінології, а це економія навчального часу та ресурсів; по-четверте, це дасть уявлення студентів-іноземців про взаємопереходи між мовними підсистемами, наприклад, про перехід термінів у розряд загальнонавчальної лексики, і навпаки – коли загальнонавчані слова стають термінами; таким чином, студенти-іноземці зрозуміють природу слова як знака, тобто його багатозначність та зміни контексту, адже до прикладу загальнонавчане слово – *корінь* функціонує й як термін у біології, математиці, медицині тощо; а терміни *довжина*, *ширина*, *число* настільки увійшли у загальне користування носіїв мови, що вже не сприймаються як терміни; по-п'яте, курс загальнонаукової термінології допоможе й викладанню загального курсу мови як його складова, адже скерований на вживання тих граматичних моделей, які вже знайомі студентам; у такий спосіб це буде органічне вивчення нової лексики та повторення/удосконалення знань із граматики на різних стадіях вивчення української мови як іноземної.

Програма курсу може бути розділеною на приблизно 104 години відповідно до навчального плану першого семестру й складатися із п'яти модулів: математика, хімія, фізика, біологія, інформатика. Навчальний курс загальнонаукової термінології потрібно узгоджувати із загальним курсом мови, тобто вводити граматичні форми та конструкції одночасно. Курс термінології, як і загальний курс мови, зорієнтований на розвиток у студентів навичок читання, слухання, письма та комунікації, правда, щодо комунікації, то вона спеціалізована для певного фаху.

Отже, курс загальнонаукової термінології органічно входить як складова у загальний курс мови, сприяє розвитку у студентів різних видів мовленнєвої

діяльності, формуванню мінімального корпусу термінного апарату для вивчення необхідних дисциплін у другому семестрі, закріпленню вивчених граматичних форм та конструкцій, виробленню розуміння особливостей різних структурних рівнів мови та форм комунікації.

Таке взаємне доповнення базового курсу «Українська мова», курсу «Розвиток мовлення» і курсу загальнонаукової термінології сприятиме швидшій адаптації студентів-іноземців у новому соціокультурному середовищі, подоланню психологічних перешкод при вивченні української мови як іноземної та підготовці до вивчення спеціальних дисциплін за фахом.

Кількість спеціальних (фахових) дисциплін варто обмежити двома, передбаченими ЗНО для даного напрямку: математика і фізика для природничого напрямку, хімія і біологія для медично-біологічного напрямку тощо. З огляду на інформатизацію суспільства, курс інформатики в традиційному вигляді сьогодні втрачає свою актуальність і повинен вивчатися за необхідності додатково, як вступ до програмування. Курс креслення можна пропонувати як додатковий за рішенням методичної ради/кафедри і з огляду на потреби слухачів.

Зважаючи на дисципліни ЗНО для існуючих спеціальностей в університетах, пропонуємо також скоротити перелік напрямів доуніверситетської підготовки (Табл. 2) внаслідок об'єднання подібних.

Таблиця 2. Порівняльний перелік спеціальностей:

Існуючі навчальні плани	Пропозиція
1. Гуманітарні	1. Гуманітарні
2. Інженерно-технічні та інженерно-економічні	2. Інженерно-технічні, природничі (не хімія, біологія)
3. Охорони здоров'я, біологічні, фізкультури, сільськогосподарські (не інженерні)	3. Охорони здоров'я, біологічні, фізкультури, сільськогосподарські (не інженерні)
4. Економічні	4. Економічні
5. Психологія	
6. Математика, механіка	
7. Фізика	
8. Хімія	

Такий підхід дозволяє вирівняти кількість навчальних годин для студентів різних напрямів, а також рівномірно розподілити навантаження за тижнями (Табл. 2, 3).

Таблиця 3. Розподіл аудиторних годин згідно запропонованих навчальних планів

	Гуманітарні спеціальності	Інженерно-технічні, природничі (не хімія, біологія)	Медично-біологічні (не інженерні)	Економічні
Українська мова. Базовий курс.	636	636	636	636
Українська мова. Розвиток мовлення.	142	142	142	142
Загальнонаукова термінологія.	104	104	104	104
Основи української і зарубіжної літератури.	152			
Історія.	152			

Економічна та соціальна географія світу.				152
Математика.		152		152
Фізика.		152		
Хімія.			152	
Біологія.			152	
Разом	1186	1186	1186	1186

Перевагами запропонованого підходу до організації навчального процесу на підготовчому факультеті/відділенні є те, що протягом першого семестру слухачі будуть вивчати українську мову переважно з викладачами мови. Збільшення кількості власне мовних годин до 778 год. сприятиме кращому засвоєнню української мови на різних рівнях: граматики, читання, сприйняття аудіоінформації і побудови висловлювання. Також студенти-іноземці оволодіють українською загальнонауковою термінологією, базовою для основних дисциплін. Це дозволить організовувати більш ефективне вивчення дисциплін у другому семестрі, оскільки рівень володіння мовою на початку другого семестру буде суттєво вищим порівняно з рівнем дев'ятого тижня навчального року, на якому типово починають вводити природничі та гуманітарні дисципліни. Своєю чергою викладачі дисциплін будуть більше часу приділяти вивченню власне конкретної дисципліни, а не поясненню значень слів чи граматичних форм. Усе це в цілому повинно забезпечити більш якісну підготовку іноземних громадян-слухачів підготовчих факультетів/відділень до подальшого навчання у вищих навчальних закладах України.

Додатково до наведеного вище можна сказати, що запропонований проект навчального плану спрощує організацію навчального процесу у випадках, коли академічні групи складаються зі слухачів різних спеціальностей, оскільки відпадає необхідність у переукомплектуванні груп за напрямками. Кількість контрольних робіт і форма їх проведення, а також частку лабораторних робіт і лекційних занять повинні визначати методичні ради факультетів/відділень. Уважаємо також, що методичні ради можуть перерозподіляти кількість годин, передбачених навчальним планом у межах 15% від встановлених, окрім годин визначених для вивчення мови. Для окремих спеціальностей за рішенням методичних рад можуть вводитися додаткові дисципліни (наприклад, основи програмування, основи музичної теорії тощо).

На нашу думку, запропонований підхід до організації навчального процесу на підготовчих факультетах/відділеннях для іноземних громадян відповідає сучасним вимогам до підготовки фахівців з числа іноземних громадян і забезпечує більш високу ефективність навчання в університетах України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Навчальні плани та програми (довузівська підготовка іноземних громадян). – Ч. 1. – Київ : «Політехніка», 2003.
2. Білоус О. А. Адаптаційні проблеми іноземних студентів інженерного профілю / О. А. Білоус // Вісник психології і педагогіки / [Електронний ресурс] : зб. наук. праць / Пед. Інститут Київського університету імені Б. Грінченка. Ін-т психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Б. Грінченка. – Вип. 7. – К., 2012. – Режим доступу: <http://www.psych.kiev.ua/>

3. Довгодько Т. Особливості пропедевтичної підготовки студентів-іноземців та їх психолого-педагогічна адаптація у науковому середовищі вищих навчальних закладів / Т. Довгодько // Реализация традиционных методов и поиск инноваций в процессе подготовки иностранных студентов в современном высшем учебном заведении: материалы международной научно-методической конференции. – Харьков : НТУ "ХП", 2008. – С. 346–348.
4. Ушакова Н. Вивчення української мови студентами-іноземцями: концептуальні засади / Н.Ушакова, О.Тростинська // Теорія і практика викладання української мови як іноземної / Збірник наук. праць. – Вип. 9. – ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – С. 12–21.

Стаття надійшла до редакції 02.02.2015

доопрацьована 20.02.2015

прийнята до друку 23.03.2015

REVISITING THE ISSUE OF LANGUAGE PROFICIENCY OF FOREIGN STUDENTS AT PREPARATORY SCHOOLS/DEPARTMENTS FOR FOREIGNERS

Vira Kovalenko, Viktor Krevs, Natalia Tsisar

*The Ivan Franko National University of Lviv,
Institute of continuing and preuniversity education,
International Education Center,
Pasichna str., 62b, 79038 Lviv, Ukraine,
tel.: 032 251 34 38
e-mail: psis.lnu@gmail.com*

The issue of concept of the language proficiency of foreign students at preparatory faculties/departments was studied. New approach to formation of curricula for pre-university instruction of foreign students was proposed.

The language proficiency is the key element of the curricula proposed supported by the basic course of the Ukrainian language, the course of the language development, and the course of common scientific terminology. Such mutually completing courses assists faster adaptation of foreign students to new socio-cultural environment, overcoming psychological difficulties both in the course of learning the Ukrainian language as the foreign one and preparation to study specific major courses. The paper sets the goal and tasks for each course, ways of their implementation, and described actual content of the courses together with distribution of the learning material by semesters. Proposed project of the curricula enables to allocate increased total number of hours for learning the Ukrainian language, more efficiently organize teaching major courses, and simplifies organization of academic process.

Key words: Ukrainian language as foreign, pre-university instruction, foreign students, curricula.